

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

בפני כבוד הסגן נשיא ירון מינטקביץ

בעניין: המאשימה מדינת ישראל
ע"י עו"ד ענבר עפרת וינשטיין ועמוס הכהן

נגד

חמאד שריתח
ע"י עו"ד אחמד מסרי

הנאשמים

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת הוכחות, בעבירות מסים ומרמה שונות, אותן ביצע עם אחרים בין השנים 2015-2018:

האישום הראשון

2. בהכרעת הדין נקבע, כי אדם בשם אשרף עוואד (להלן: **עוואד**) ביצע בין חודש מרץ בשנת 2015 ועד חודש פברואר בשנת 2017 עבודות בניה בעבור מספר חברות ישראליות, אך לא נרשם כעוסק מורשה ולא דיווח על הכנסותיו. על מנת לאפשר לעוואד להתחמק מתשלום מסים, סיפק לו הנאשם 147 חשבוניות כוזבות של ארבע חברות, אותן סיפק עוואד ללקוחותיו, למרות שהנאשם ועוואד לא היו רשאים להוציא את החשבוניות האמורות ולא בוצעה כל עסקה בין לקוחותיו של עוואד ובין החברות האמורות.

הסכום הכולל של החשבוניות אותן סיפק הנאשם לעוואד היה מעל 16.8 מיליון ש"ח וסכום המס אשר נבע מהן היה מעל 2.4 מיליון ש"ח.

בשל מעשים אלו, הורשע הנאשם ב- 147 עבירות של פעולה במטרה שאדם אחר יתחמק מתשלום מס.

להשלמת התמונה אוסיף, כי נגד עוואד הוגש כתב אישום בהליך נפרד (ת"פ 33268-12-22) והוא הודה והורשע ונגזר עליו עונש עיקרי של 18 חודשי מאסר ועונשים נלווים. עוד אוסיף, כי בעניינו של עוואד הוסכם בין הצדדים, כי הופעל על ידי הנאשם.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

האישום השלישי

3. בהכרעת הדין נקבע, כי הנאשם הביא לרישומו של אדם בשם אחמד אבו עיישה (להלן: **אבו עיישה**) כבעל מניות בחברת א.ל. גראם לבניה ואלתחסין בע"מ, אשר נקראה קודם א.ג. מוהנד השקעות וכח אדם בע"מ ופעלה כעוסק מורשה בתחום הבניה.

בין החודשים ספטמבר 2016 ליוני 2018 סיפק הנאשם לאבו עיישה 413 חשבוניות כוזבות, של חמש חברות שונות, אשר הנאשם לא היה רשאי להוציאן, וזאת על מנת שהחברה תתחמק מתשלום המס הכלול בחשבוניות. סכומן הכולל של החשבוניות הכוזבות היה מעל 46.7 מיליון ש"ח וסכום המס הכלול בהן היה מעל 6.7 מיליון ש"ח.

אבו עיישה כלל את החשבוניות בדוחות של גראם וניכה את המס הכלול בהן.

בשל מעשים אלו, הורשע הנאשם ב- 413 עבירות של פעולה במטרה שאדם אחר יתחמק מתשלום מס.

להשלמת התמונה אוסיף, כי נגד אבו עיישה הוגש כתב אישום בהליך נפרד, המתברר בבית משפט השלום בנצרת (ת"פ 64799-05-22) וממתין לשמיעת הוכחות.

האישומים החמישי, השמיני והתשיעי

4. על פי הדין, עוסק ישראלי המבצע עסקה מול עוסק פלסטיני וגובה ממנו מס ערך מוסף, אמור להוציא לעוסק הפלסטיני חשבונית מיוחדת על מנת שזה יוכל לנכות מהרשויות הפלסטיניות את המע"מ אותו שילם לעוסק הישראלי. חשבוניות אלו נקראות חשבוניות I, ועוסקים ישראלים מקבלים אותן במשרדי מע"מ, כחשבוניות בודדות, או בפנקסים (במקרה של עוסקים ישראלים שיש להם עסקאות רבות מול עוסקים פלסטינים). והן מודפסות על נייר מיוחד למניעת זיופים וממוספרות.

בהכרעת הדין נקבע, ביחס לאישום החמישי, כי הנאשם ביקש לקבל חשבוניות I, אך מכיוון שאינו תושב ישראל ולא היתה לו פעילות עסקית בישראל, לא היה זכאי לכך. משכך, הנאשם פעל יחד עם אדם בשם חאמד אלמוכתאר לרשום אדם בשם עומאר ג'ולאני כבעל מניותיה של חברת דקל כנרת למסחר בע"מ (להלן, בהתאמה: **אלמוכתאר, ג'ולאני ו- דקל כנרת**) ובאופן זה שלטו הנאשם ואלמוכתאר בחברה. אלמוכתאר וג'ולאני יצרו בעזרת¹ רואה חשבון מצג כוזב בפני תחנות מע"מ, כי דקל כנרת מתכוונת לבצע עסקאות עם עוסקים פלסטינים, וביקשו לשם כך חשבוניות I.

5. בדרך זו, בתקופה שבין דצמבר 2016 ל- מרץ 2017, קיבל הנאשם באמצעות אלמוכתאר וג'ולאני במרמה 13 חשבוניות I, אותן סיפק לחברה פלסטינית בשם וורלד אקסבו, למרות שאיש מהמעורבים לא ביצע מולה כל עסקה. סכומן הכולל של חשבוניות ה- I אותן הפיץ הנאשם היה

¹ אין זה ברור האם רואה החשבון פעל בידעו כי מדובר במצג שוא, או שטעה לחשוב שבכוונת הנאשם ואלמוכתאר לבצע פעילות עסקית כשרה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

מעל 5.6 מיליון ש"ח וסכום המס הגלום בהן כ- 819,000 ש"ח – והחברה הפלסטינית ניכתה באמצעותן מס, אשר לאחר מכן שולם על ידי מדינת ישראל לרשות הפלסטינית, במסגרת התחשבנות מסים שביניהן.

בשל מעשים אלו הורשע הנאשם 13 ב- עבירות של קבלת דבר במרמה ו- 13 עבירות של פעולה במטרה שאדם אחר יתחמק מתשלום מס.

6. ביחס לאישום השמיני נקבע בהכרעת הדין, כי בחודשים ינואר ופברואר בשנת 2017 הנאשם, ג'ולאני וחאמד אלמוכתאר כללו בדוחות המע"מ של דקל כנרת 35 חשבוניות כוזבות, של חברות עמן לא ביצעו כל עסקה, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מס. סכומן הכולל של החשבוניות היה מעל 3 מיליון ש"ח וסכום המע"מ שנבע מהן כ- 434,000 ש"ח.

ביחס לאישום התשיעי נקבע, כי בחודשים ינואר-אפריל בשנת 2017 הנאשם, ג'ולאני וחאמד אלמוכתאר כללו בדוחות המע"מ של דקל כנרת תשומות של מעל 4.4 מיליון ש"ח אשר סכום המע"מ שנבע מהן כ- 644,000 ש"ח ללא חשבונית מס, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מס.

בשל מעשים אלו הורשע הנאשם ב- 36 עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך כדין.

להשלמת התמונה אוסיף, כי נגד מוכתאר וג'ולאני הוגשו כתבי אישום בשל חלקיהם בפרשה: עניינו של מוכתאר (ת"פ 33243-12-22) ממתין למענה לאישום ואילו בעניינו של ג'ולאני (ת"פ 33215-12-22) הגיעו הצדדים להסדר טיעון על פיו יעתרו לעונש מוסכם של תשעה חודשי עבודות שירות, והתיק נדחה לשמיעת טיעונים לעונש.

האישום השביעי

7. ביחס לאישום השביעי נקבע בהכרעת הדין, כי הנאשם פעל על מנת לקבל במרמה חשבוניות I על שם חברת מעון גלילי לשם הפצתן לעוסקים פלסטינים כחשבוניות כוזבות, ולשם כך יצר, יחד עם עוואד, מצג כוזב כלפי רואה חשבון כאילו הוא זקוק לחשבוניות אלו לצרכים כשרים. רואה החשבון פעל בעקבות המצג הכוזב שיצר הנאשם, פנה למשרדי מע"מ וקיבל, יחד עם עובדת משרדו, 36 חשבוניות I של חברת מעון גלילי, אותן העביר לנאשם.

הנאשם מילא את החשבוניות האמורות וסיפק אותן לחברות פלסטיניות שונות, למרות שאיש מהמעורבים לא ביצע מולן כל עסקה. סכומן הכולל של החשבוניות היה כשבעה מיליון ש"ח וסכום המס הגלום בהן היה מעל מיליון ש"ח – אשר לאחר מכן שולם על ידי מדינת ישראל לרשות הפלסטינית, במסגרת התחשבנות מסים שביניהן.

בשל מעשים אלו הורשע הנאשם בעבירה אחת של קבלת דבר במרמה ו- 36 עבירות של פעולה במטרה שאדם אחר יתחמק מתשלום מס.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

נתונים כלליים

8. מעובדות הכרעת הדין והעדויות שנשמעו עולה, כי הנאשם נשא בתפקיד מרכזי בביצוע העבירות בהן הורשע וכי הפעיל מספר אנשים לשם ביצוען. ניתן היה להתרשם, במהלך שמיעת התיק, מכך שהנאשם השתמש באנשים דלים וחסרי הבנה וניצל את מצוקתם, על מנת שיעמדו כאנשי קש בחזית ויישאו באשמה תחתיו, בעוד הוא מושך בחוטים מאחורי הקלעים – ובכך לא רק שחטא בעצמו, אלא גם החטיא אחרים, אשר חלקם הורשעו ונדונו למאסרים משמעותיים בשל מעשיהם.

כמו כן, העבירות בוצעו בתחכום ניכר, תוך שימוש במסמכים מזויפים ויצירת מצגים כוזבים בפני אחרים, ותוך העזרות באנשי מקצוע (עורכי דין ורואי חשבון) אשר הוטעו לחשוב כי הם נוטלים חלק בפעילות לגיטימית (לדוגמה רואה החשבון י"ז, עד תביעה מס' 66, רואה החשבון פא"ע, עד תביעה מס' 72, ואחרים). עוד נקבע, כי הנאשם השתמש לפחות במכשיר טלפון "מבצעי" אחד וכן נהג להציג עצמו בשמות בדויים, על מנת להקשות על זיהויו.

9. להשלמת התמונה אוסיף, כי כתב האישום כלל חמישה אישומים נוספים בעבירות דומות, מהם זוכה הנאשם מחמת הספק, לאחר שמיעת הראיות.

עמדות הצדדים

טענות המאשימה

10. המאשימה טענה, כי הנאשם עמד בראש מערך הפצה של חשבוניות פיקטיביות. בחלק מהעבירות הוא הפעיל עוסקים ישראלים שהיו צעירים ממנו, חלקם בעלי אישיות מוחלשת. נתון זה התבטא גם בהסדרי הטיעון שנחתמו עם המעורבים הנוספים, בהם נכתב שהם הופעלו על ידי אחרים.

עוד טענה המאשימה כי העבירות נעברו באופן שיטתי, לאורך זמן ובתחכום שהתבטא בשימוש של הנאשם בשמות בדויים ובהחלפת מספרי טלפון. כמו כן, מעבר לביצוע בישראל, העבירות פגעו גם במנגנון ההתחשבות עם הרשות, באופן המחייב ענישה שתביא להרתעה ראויה.

המאשימה טענה, כי מתחם העונש בעבירות בהן הורשע הנאשם נע בין 60 ל - 80 חודשי מאסר בפועל, בצירוף מאסר על תנאי וקנס בגובה 5%-10% מהמחדל. המאשימה הפנתה לכך שהפסיקה שהגישה משקפת מתחם דומה אך מתייחסת לרף תחתון נמוך יותר משום שדנה בנאשמים שהיתה הצדקה להקל עימם, ואילו במקרה שלפנינו אין נסיבות לקולא ויש לקבוע עונש ברף העליון של המתחם. זאת, גם נוכח העדר שיתוף הפעולה מצד הנאשם, אי נטילת האחריות, אי הסרת המחדל, ומטעמי הרתעתו והרתעת הרבים. לפיכך, ביקשה המאשימה לגזור על הנאשם עונש של 72 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך כמיליון ש"ח, הקרוב ל - 10% מהמחדל.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

טענות ההגנה

11. הסנגור טען, כי אין לזקוף לחובת הנאשם את ניהול ההליך ואת עמידתו על חפותו, שכן הוא זוכה בחלק מהאישומים. כמו כן, הנאשם שיתף פעולה וחסך זמן שיפוטי רב בכך שנתן הסכמתו להגשת ראיות רבות ע"י המאשימה במטרה להבהיר את התמונה עד תום.

עוד טען הסנגור, כי בעבירות בהן הורשע הנאשם מדובר בקביעות "גבוליות" של ביהמ"ש וכי ביהמ"ש טרם הכריע בטענת ההגנה לאכיפה בדרגית בנוגע לנאשם ביחס ליתר המעורבים שקיבלו טובות הנאה מהעבירות שיוחסו לנאשם. לטענת הסנגור, מדובר בחברות גדולות אשר קיבלו חשבונות כוזבות על סך מיליוני שקלים אך אף אחד מבעליהן היהודים לא הועמד לדין, לעומת אלו ממוצא ערבי, ואף אין העתקי שומות ולא ידוע עם הם החזירו את הכספים למדינה. הסנגור התייחס לאילן סעדון (מעורב הנוגע לאישום הרביעי, ממנו זוכה הנאשם – י.מ.) וטען כי חרף הראיות העומדות נגדו הוא לא הועמד לדין, לעומת אשרף עוואד שהועמד לדין.

בצד זאת טען הסנגור, כי יש להביא לזכות הנאשם גם מחדלי חקירה שנפלו ופגעו בו, המחייבים הקלה בענשו.

12. ב"כ הנאשם הגיש פסיקה, לגביה טען שדנה בסכומים גדולים בהרבה מעניינו של הנאשם ובנאשמים שנהנו מפירות העבירות שביצעו. לשיטת הסנגור, אין ראייה לכך שהנאשם הפיק רווחים מהעבירות בהן הורשע ואין טענה בעניין זה בכתב האישום.

עוד טען ב"כ הנאשם, כי ידוע לו שבעניינו של רואה החשבון אמין סולימן (המעורב באישומים השלישי, החמישי והאחד עשר, י.מ.), אשר לטענתו הועמד לדין בכתב אישום חמור הרבה יותר מזה של הנאשם, הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו הוסכם על עונש של – 21 חודשי מאסר – אך אין לטענה זו אחיזה בתיקו של סולימן, וגם ב"כ הנאשם אישר כי אין בידו ראייה לכך. אעיר בהקשר זה, כי מעורב זה אכן הורשע במסגרת הסכמה דיונית בעבירות מסים רבות, ואמור היה להעיד מטעם המאשימה, אך נמלט מהארץ בטרם נגזר דינו ועל כן לא העיד ובקשת המאשימה להגיש את אמרות החוץ שלו נדחתה (ר' החלטה מיום 15.6.23).

13. לעניין נסיבותיו האישיות של הנאשם הפנה הסנגור לכך שהוא נמצא במעצר למן חודש נובמבר 2022, אך בשל היותו תושב שטחים, תוך שנגרמה לו פגיעה חמורה. עוד טען, כי הנאשם אב ל- 11 ילדים וסב ל- 5 נכדים ומעצרו פגע קשות בו ובבני משפחתו. לנאשם אין הרשעות קודמות מכל סוג ותחום.

14. לאור הנסיבות שפורטו לעיל, ביקש הסנגור להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם וקנס כספי בסכום שהנאשם יוכל לעמוד בו. לעמדת הסנגור, כל העבירות בכתב האישום הן אירוע אחד ויש לקבוע לגביהם מתחם אחד נמוך ככל האפשר לאור הנסיבות, הנע בין עבודות שירות לשנה וחצי מאסר.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

ראיות לעונש

15. מטעם ההגנה העיד אביו של הנאשם שאמר, כי הנאשם היה רועה צאן כל חייו, אך צאנו נמכר ואין לו דבר. בהעדרו של הנאשם, נטל הטיפול במשפחתו מוטל על אביו.
16. הנאשם פנה לבית המשפט ואמר שבמשך תקופת מעצרו, בת העשרה חודשים, איבד את עדר הכבשים שהיה לו. הנאשם מכחיש שביצע את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום המתייחסים לשנים 2015-2018 והוסיף כי נחקר גם בשנת 2018 וזוכה מאשמה.

מתחם העונש הולם

17. העבירות בהן הורשע הנאשם נעברו ברצף זמנים, תוך חפיפה חלקית, כולן עניינן עבירות מס וכולן פגעו באותם ערכים מוגנים. לאור זאת, הן מהוות אירוע עברייני אחד לצורך קביעת המתחם – וגם הצדדים סברו שיש לקבוע מתחם עונש הולם אחד למכלול המעשים.

שיקולי הענישה

18. כפי שנקבע ביחס לאישומים הראשון והשלישי, הנאשם הפיץ לעוסקים ישראלים מעל 550 חשבוניות כוזבות של חברות שונות, אשר סכום המס הכלול בהן היה מעל תשעה מיליון ש"ח (סכומן הכולל של החשבוניות היה מעל 63 מיליון ש"ח). באישום הראשון הנאשם פעל באמצעות אשרף עוואד ובאישום השלישי הפיץ את החשבוניות ישירות אל אבו עיישה.

באישומים החמישי והשביעי, הפיץ הנאשם לעוסקים פלסטינים עשרות חשבוניות I כוזבות אותן קיבל במרמה, אשר סכום המס הכלול בהן היה מעל 1.8 מיליון ש"ח (סכומן הכולל של החשבוניות היה מעל 11.5 מיליון ש"ח). העוסקים הפלסטינים השתמשו בחשבוניות אלו על מנת להתחמק מתשלום מסים, וכפי שנקבע בהכרעת הדין, בסופו של יום הנזק גולגל על המדינה.

באישומים השמיני והתשיעי, הנאשם ניכה שלא כדין תשלומות של חברה אשר שלט בה והפיץ חשבוניות I שלה, תוך שימוש בעשרות חשבוניות כוזבות או ללא חשבונית כלל, וזאת על מנת להתחמק שלא כדין מתשלום מסים, בסכום כולל של מעל מיליון ש"ח.

באישומים אלו פעל הנאשם באמצעות אנשי קש שונים, אשר סרו למרותו וחצצו בינו ובין הרשויות, וכן בינו ובין מקבלי החשבוניות.

סך הכל, היקף סכומי המס מושא האישומים בהם הורשע הנאשם הוא מעל 11.5 מיליון ש"ח.

19. מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפיתוי לבצען גדול בשל הרווחים הניכרים שבצידן וסיכויי תפיסת מבצעהן נמוכים. לפיכך מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע אחרים מבצוע עבירות דומות. לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל, שם נפסק:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס – פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

20. לעתים רבות מתייחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי – ולא היא. עבירות מסים חותרות תחת ערכים חברתיים בסיסיים ומכל בחינה שקולות לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברייני המס ככל עברייני אחר השולח ידו ברכוש חברו – בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברייני המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עברייני רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון הערכי והמוסרי שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל ממשי בין מי עברייני מסים לכל עברייני אחר.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

21. פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר את מבצעהן – ומקרה זה מדגים היטב את חשיבותו של שיקול ענישה זה: הנאשם ביצע את העבירות ב"שלט רחוק", תוך שנעזר באנשי קש, וכפי שפרטתי בהכרעת הדין, חלקם המשיכו להסתיר את זהותם ולחפות עליו במהלך החקירה ואף לאורך שמיעת התיק.

22. הפסיקה שמה דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מעבירות אלו. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

האישיות של העברייין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רובינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיו נ' מדינת ישראל (20.2.2013)[פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיפם על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

23. וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, עפ"ג 21791-08-17, ג'ודה מואמנה נ' מדינת ישראל, עפ"ג 64777-06-18, מוראד ג'ירדאת ו- 1163-09-21, אבו סנד, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכייב.

אדגיש, כי פסיקה זו נוגעת לשיקולי הענישה בעבירות מסים בכלל ובעבירות של הפצת חשבוניות כוזבות והשימוש בהן בפרט, אך מדובר בסכומים נמוכים בהרבה מאשר בעבירות מושא ההליך שלפני, ועל כן גם העונשים בהתאם.

24. באשר לרמת הענישה הנוהגת בעבירות בהיקף כספי דומה לאלו בהן הורשע הנאשם, אפנה את הקורא לרע"פ 4261/13, נמני, שם נדון עניינו של נאשם שהורשע על פי הודאתו בשימוש בחשבוניות כוזבות וניכוי תשומות שלא כדין, בסכום מס כולל של 11 מיליון ש"ח. בעניינו של אותו אדם קיבל בית המשפט המחוזי מרכז את ערעור המדינה על קולת עונשו, קבע כי מתחם העונש ההולם את המעשים הוא בין חמש לשבע שנות מאסר, וגזר על הנאשם חמש וחצי שנות

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

מאסר בפועל וקנס של 500,000 ש"ח. בקשת רשות הערעור נדחתה, ונקבע כי מדובר בעונש ההולם את חומרת העבירות.

ר' גם רע"פ 8445/14, עזרן, שם אושר עונש של חמש שנות מאסר וקנס של מיליון ש"ח או שנת מאסר תחתיו, על נאשם שהודה בהפצת חשבונות כוזבות אשר סכום המס הנובע מהן מעל תשעה מיליון ש"ח, ונקבע כי מדובר בעונש הולם. עוד צוין, כי הקנס שנגזר על הנאשם הוא מתון, ביחס לחומרת העבירות בהן הורשע.

טענות הגנה

25. התקשיתי לייחס משקל לטענת ב"כ הנאשם, כי הנאשם לא הפיק רווחים כתוצאה מביצוע העבירות: הנאשם הפיץ מאות חשבונות כוזבות, רגילות ו-I, בסכום כולל של מעל עשרה מיליון ש"ח וניכה תשומות מס שלא כדין בסכומים קרובים למיליון ש"ח. יש רק סיבה אחת לביצוע עבירות מס, והיא בצע כסף והפקת רווחים, ואין בעובדה שלא הוכח מה היו רווחיו של הנאשם כדי לגרוע מחומרת מעשיו. גם אם אצא מהנחה שהרווח הכספי אותו הפיק הנאשם נמוך יותר מאשר הנזק אותו גרם לקופה הציבורית, ברי כי הפיק רווחים ניכרים ממעשיו.

26. ב"כ הנאשם טען, כי יש להקל עמו בשל מחדלי חקירה שנפלו – אך לא ראיתי טעם לכך. כפי שפרטתי בהכרעת הדין, ניתן היה לחקור את התיק (וגם לנהלו בבית המשפט) באופן מוצלח יותר, והצבעתי על פעולות חקירה שהיה מקום לבצען – אך עניין זה קיבל ביטוי מלא בשלב קביעת האשמה, והביא לזיכויו של הנאשם מחמת הספק מחלק משמעותי מהאישומים שיוחסו לו. משכך, לא ראיתי מקום לתת לעניין זה משקל פעם נוספת, בקביעת העונש.

27. התקשיתי גם לרדת לעומק הטענה, כי המאשימה נהגה באכיפה בררנית והעמידה לדין רק את החשודים הערבים בעוד תיקיהם של היהודים נסגרו. הטענה נטענה על דרך הסתם, מבלי שהוצג כל ביסוס לשיקול זר ששקלה המאשימה, ויש להצטער על כך.

למעלה מהדרוש אבהיר, כי טענה זו רלוונטית רק למעורבים הנוגעים לאישום הראשון – אך אין טענה – קל וחומר ראיה – כי לא בוצעה עבודה כנגד החשבונות אותן סיפק עימאד שריף לחברות השונות, ואין כל ראיה כי בעלי החברות שקיבלו את החשבונות היו מודעים לכך שמדובר בחשבונות כוזבות, אשר הנאשם ושריף לא היו רשאים לספק. משכך, על פי החומר שלפני לא היה מקום להעמיד לדין מי מבעלי אותן חברות.

עוד פחות ברורה הטענה, כי הנאשם הופלה ביחס לאילן סעדון, שכן מעורב זה קשור לאישום הרביעי, ממנו זוכה הנאשם. אכן, סעדון לא הועמד לדין, אך לכל היותר ניתן לייחס לו כי פעל כאיש קש בשירותו של הנאשם, וקיבל בעבורו חשבונות I שסכום המס הנובע מהן הוא כ- 300,000 ש"ח – ואין כל בסיס להשוות בינו ובין הנאשם – ואפנה את הקורא להכרעת הדין ולנימוקי הזיכוי מהאישום הרלוונטי, ובכללם ההתרשמות מהעד סעדון.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

28. לא ראיתי מקום גם להשוואה אותה עשה הסניגור בין הנאשם ובין מעורבים אחרים שנדונו בפרשה זו: הנאשם נשא בתפקיד מרכזי, הוא שהפעיל את אנשי הקש אשר נדונו לפני (עמאד שריף, אשרף עוואד ועומר ג'ולאני), וביצע עבירות בהיקף כספי גדול פי כמה מאשר כל מעורב אחר, ועל כן ואין מקום ללמוד מעניינם לעניינו. מעבר לכך, כל המעורבים אשר דינם נגזר הודו במיוחס להם במסגרת הסדרי טיעון, ועל כן שיקולי הענישה ביחס אליהם שונים.

עיינתי בפסיקה עליה ביקש ב"כ הנאשם להסתמך. על מנת שלא להאריך מעבר לצורך, לא אסקור את פסקי הדין אליהם הפנה, ואסתפק באמירה כי מדובר במקרים בהם בסכומי מס נמוכים משמעותית מאשר במקרה שלפני, רובם מתחת למיליון ש"ח, והתקשיתי להקיש מהם לעניין העונש ההולם את הנאשם שלפני.

סיכום ביניים

29. בקביעת מתחם העונש ההולם, אביא בחשבון את סכום המס הכולל מושא העבירות בהן הורשע הנאשם (מעל 11.5 מיליון ש"ח), השימוש במאות חשבוניות של עוסקים שונים, פרק הזמן בו בוצעו העבירות (כשנתיים), והעובדה כי נעשה שימוש בחשבוניות I, ולעניין זה יש השפעה על מנגנון ההתחשבות שבין ישראל לרשות הפלסטינית ופגיעה במרקם היחסים המסחריים שבין עוסקים מהמדינה ומהרשות.

עוד אביא בחשבון את תפקידו המרכזי של הנאשם בביצוע המעשים, התחכום הניכר שבביצוע העבירות, ובכלל זה השימוש באנשי קש ובאנשי מקצוע שונים אשר יצרו חיץ ראייתי בין הנאשם ובין הרשויות וכן בין הנאשם ובין מקבלי החשבוניות, ואת השימוש במספרי טלפון "מבצעים" ושמות בדויים, על מנת להקשות על איתור הנאשם.

כמו כן, מדובר במקרה חריג בחומרתו, ביחס לתיקים הנדונים בשגרה, הן מבחינת היקפן הכספי של העבירות והן מבחינת התחכום שבביצוען.

לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם אותו ביקשה המאשימה לקבוע, מאסר בפועל, לתקופה שבין 60 חודשי מאסר ל- 80 חודשי מאסר, מאסר מותנה וקנס, הוא מתון ואינו מחמיר עם הנאשם, ולטעמי ניתן היה אף לקבוע רף עליון גבוה יותר – אך לא אחמיר עם הנאשם מעבר לעמדתה של המאשימה, ואקבל את המתחם לו טענה. כמו כן יש להטיל עונשים נלווים, ובכללם קנס משמעותי, שיבטא את היקפן של העבירות.

נתונים שאינם קשורים לעבירות

30. הנאשם יליד 1983, תושב הכפר יאטא (באיזור חברון) ולדבריו הוא נשוי לשתי נשים ואב ל- 11 ילדים ועוסק ברעיית צאן.

העבירות בהן הורשע הנאשם בוצעו בין השנים 2015 ל- 2018, החקירה התפרסה על פני מספר שנים, וכתב האישום הוגש רק בשנת 2022.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

מצב החוב

31. קרן חוב המס מושא האישום היא מעל 11.5 ש"ח. הנאשם לא שילם דבר על חשבון החוב, וניתן להניח בביטחון כי מדובר בחוב אבוד.

דיון והכרעה

32. לזכות הנאשם זקפתי את העובדה שאין לחובתו הרשעות קודמות.

לחובת הנאשם הבאתי בחשבון את העובדה שחוב המס לא שולם, והנזק שגרם לקופת המדינה לא יירפא. מדובר בשיקול ענישה מרכזי בתיקי מסים.

עוד הבאתי בחשבון כי הנאשם לא קיבל אחריות למעשיו, אלא כפר. עם זאת, בצד נתון זה, הבאתי בחשבון כי ניהול ההליך מצדו היה ענייני וממוקד, וכי הנאשם זוכה מחלק משמעותי מהעבירות שיוחסו לו, ועל כן אין לומר שניהול ההליכים לא היה מוצדק.

אני ער לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, אך לא ראיתי לייחס לו משקל, שכן עיקרו נבע מהתנהלותו של הנאשם, אשר פעל בתחכום תוך הסתרת זהותו באמצעות אנשי קש, והתחמק מלהתייצב כאשר הוזמן להיחקר ולמסור גרסה (ר' ת/77).

התקשיתי לייחס משקל לטענה כי הנאשם עוסק ברעיית צאן ולפגיעה שנגרמה לעסקו בשל המעצר, בשים לב לכך שמהראיות עולה כי עיסוקו המרכזי של הנאשם הוא הפצת חשבוניות כוזבות. בשים לב לכך שמדובר בתושב שטחים, אין לפני נתונים אישיים אחרים ברורים לגביו.

באיזון הכולל, ראיתי להשית על הנאשם עונש בצידו הבינוני-גבוה של מתחם העונש לו טענה המאשימה, בין היתר בשים לב לכך שלטעמי היה מקום לקבוע רף עליון גבוה יותר. אני ער לכך, שהעונש אותו אגזור על הנאשם אינו קל, אך לאור חומרת העבירות ויתר שיקולי הענישה, לא ראיתי מנוס מכך.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שש שנים מאסר בפועל, אשר ימנו מיום מעצרו, 13.11.22.
- ב. שנה מאסר, בו לא יישא, אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע.
- ג. ששה חודשי מאסר, בו לא יישא, אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון, או כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה או זיוף.
- ד. קנס בסך 750,000 ש"ח או עשרה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.1.24.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 42529-11-22 מדינת ישראל נ' שריתח(עציר)

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י' חשוון תשפ"ד, 25 אוקטובר 2023, בנוכחות הצדדים.

ירון מינטקביץ, סגן נשיא